

Kursk: de laatste adem in een duikboot

■ In de schaduw van de grote K en het commerciële amusement bloeit tijdens de zomer de cultuur in de marge. Kleine manifestaties en grote initiatieven zoeken een podium. Ze vinden het ook in deze krant.

Door Gerrit den Ambtman

AMSTERDAM „Pssst....” In de generatorkamer wenkt Vasili met een zaklampje. Het is donker, chaotisch, heet en smerig in de ingewanden van de tobberende onderzeeër. „Geef me eens een hand....Nee, met links....Voel je....Mijn linkerhand is verlamd....Ermee gestopt...”, fluistert Vladimir.

De bezoeker ziet de in doods-nood verkerende opvarenden van de Sovjetduikboot 4711 nauwelijks. Hij is als toeschouwer van het muziektheaterstuk Kursk zelf te druk met beleven en overleven. Nadat het roeibootje hem bij de onderzeeër in 't IJ heeft afgezet en hij via het luik en de akelige ladder op gezag van ene Vladimir in het labirint van roestige leidingen, kranen, machines, en buizen is losgelaten, bestaat zijn theaterbezoek vooral uit actie. Hij moet zoeken, klimmen, balanceren, bukken en opletten. De acteurs en de muzikanten verschuilen zich in nis-

sen en kooien, maar dit avontuur is ook zonder monologen en samenspel van smeerpoezen al fascinerend genoeg.

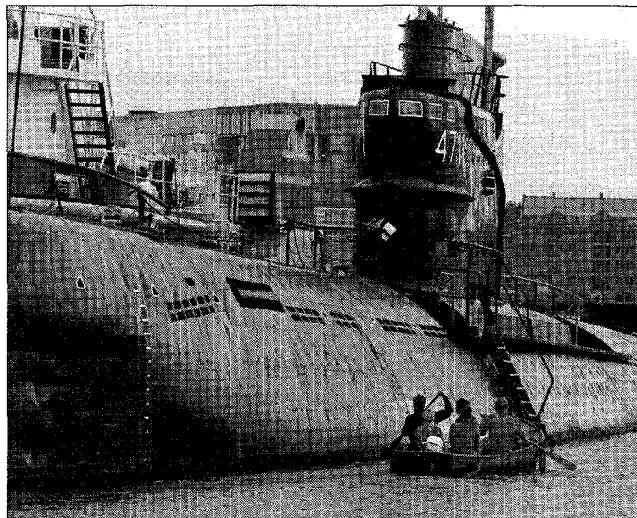
Bovendien wordt het publiek op een andere boot in het Maritiem kwartier eerst gewaarschuwd en in de stemming gebracht. De toeschouwer wordt meteen deelnemer gemaakt. Hij moet een vragenlijst (Bent u voortvarend? Heeft u last van claustrofobie? Lust u zuurkoolsoep?) invullen, overtollige kleding en persoonlijke spullen inleveren en handen en voeten laten ontsmetten.

Geheel volgens de ijzige rituelen van de voormalige Sovjetunie snauwt een manwijf van de intake de bezoeker af, laat mevrouw de keuringsarts hem langdurig wachten, hijst de kleedster hem in een donkergroene overall en praat de wasvrouw met hem over haar persoonlijke leed. „Ik ben vergeten hoe hij ruikt. Ik heb zijn geur in mijn hoofd zo vaak geroken dat het weg is. Op.” Dan moet, in de stromende regen, het roeibootje naar de onderzeeër nog vertrekken.

Theatermaker Merlijn Twaalfhoven (28) verduidelijkt met Kursk nog eens dat hij is gespecialiseerd in bijzondere projecten. De voorstelling is volgens hem geen documentaire, maar hooguit geïnspireerd door het drama met de Russische kernonderzeeboot Koersk dat vijf jaar geleden met 107 bemanningsleden in de Ba-

rentssee verging. De ingewikkelde logistiek bepaalt de inhoud van de (doorlopende) voorstelling die hooguit 24 bezoekers per uur kan verwerken. Maar wie de haven van het voormalige NDSM-terrein in het duister van een oude Sovjetduikboot een acteur over wanhoop hoort praten (*Ophouden met denken! Dit is een bevel! Houdt u nu toch op met denken! De lucht stinkt!*) krijgt het vanzelf benauwd.

Kursk is tot 16 juli (m.u.v. maandag) te beleven tijdens het Over 't IJ festival in Amsterdam.

Met een roeiboot naar de onderzeeër waarop het theaterstuk Koersk wordt opgevoerd.

FOTO MARCO OKHUIZEN

